

EUROOPA KOHTU OTSUS

2. detsember 1971*

Kohtuasjas 5/71,

Aktien-Zuckerfabrik Schöppenstedt, asukoht: Schöppenstedt (Alam-Saksi), esindajad: juhatuse esimees Rudolf Schrader ja aseesimees Alfred Isensee, keda abistavad Kölni advokatuuri advokaadid Arved Deringer, Claus Tessin, Hansjürgen Herrmann ja Jochim Sedemund, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, advokaadibüroo Marc Baden, 1 boulevard Prince-Henri,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Nõukogu, esindaja: nõukogu õigustalituse peadirektor Ernst Wohlfahrt, keda abistab nõukogu õigusnõunik Hans Jürgen Lambers, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o Euroopa Investeerimispanka õigusosakonna juhataja J. N. Van den Houten, 2 place de Metz,

kostja,

mille esemeks on:

nõue hüvitada EMÜ asutamislepingu artikli 215 teise lõigu alusel kahju, mis on põhjustatud nõukogu määrusega nr 769/68, mis sätestas suhkru riiklike hindade ja 1. juulist 1968 kehtivate hindade vahe hüvitamiseks vajalikud meetmed,

EUROOPA KOHUS

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed J. Mertens de Wilmars ja H. Kutscher, kohtunikud A. M. Donner, A. Trabucchi, R. Monaco (ettekandja) ja P. Pescatore,

kohtujurist: K. Roemer,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

OTSUSE

* Kohtumenetluse keel: saksa.

[...]

Põhjendused

¹ Hagi, mis esitati Euroopa Kohtu kantsleile 13. veebruaril 1971, palus ettevõtja Aktien-Zuckerfabrik Schöppenstedt, et Euroopa Kohus kohustaks EMÜ asutamislepingu artikli 215 teise lõigu alusel nõukogu hüvitama kahju, mille see hagejale 18. juuni 1968. aasta määruse nr 769/68, mis sätestab suhkru riiklike hindade ja 1. juulist 1968 kehtivate hindade vahe hüvitamiseks vajalikud meetmed (EÜT 1968 L 143), vastuvõtmisega põhjustas.

Peamiselt nõudis hageja, et nõukogu maksaks talle 38 852,78 arvestusühiku ehk 155 411, 13 Saksa marga suuruse summa, mis vastab saamata jäänud tulule võrreldes vana toorsuhkru hinnaga Saksamaal.

Teise võimalusena taotleb ta tekitatud kahju hüvitamist muul moel.

Vastuvõetavus

² Nõukogu vaidlustab hagi vastuvõetavuse, väites kõigepealt, et sellega ei taotleta tegelikult mitte tema õigusvastase tegevuse või tegevusetuse tõttu tekkinud kahju hüvitamist, vaid vaidlustatud meetmest tulenevate õiguslike tagajärgede kõrvaldamist.

Hagi vastuvõetavaks tunnistamine rikuks asutamislepingus, eriti selle artikli 173 teises lõigus, sätestatud vaidlustamise korda, mille kohaselt ei ole isikutel õigust esitada hagnosisid määruste tühistamiseks.

³ Asutamislepingu artiklis 178 ja artikli 215 teises lõigus sätestatud kahju hüvitamise hagi on iseseisev hagiliik, millel on muude õiguskaitsevahendite hulgas eriline eesmärk ning mille kasutamine sõltub tema eripärast tulenevatest tingimustest.

See erineb tühistamishagist selle poolest, et ei taotleta mitte mingi konkreetse meetme tühistamist, vaid institutsiooni poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahju hüvitamist.

⁴ Nõukogu vaidlustab ka põhinõude vastuvõetavuse, sest selle kohaselt tuleks kõnealune määrus asendada uue, hageja poolt kirjeldatud kriteeriumitele vastava määrusega, seda Euroopa Kohtul aga õigust nõuda ei ole.

⁵ Põhinõude eesmärk on üksnes kahju hüvitamine ning seega selline hüvitis, millel on mõju üksnes hagejale.

Järelikult tuleb nimetatud väide tagasi lükata.

⁶ Kostja väidab seejärel, et kui kahju hüvitamise nõue rahuldatakse, siis peaks Euroopa Kohus kõnealuse kahjusumma kindlaksmääramiseks kehtestama hindu puudutavate hüvitiste maksmise kriteeriumid, see aga rikuks nõukogu kaalutusõigust õigustloovate aktide vastuvõtmisel.

⁷ Kõnealuse hüvitise väljaarvutamisel kohaldatavate kriteeriumide kindlaksmääramine ei ole seotud vastuvõetavuse, vaid põhiküsimusega.

⁸ Kostja taotleb teise võimalusena esitatud nõude vastuvõetamatuks tunnistamist, kuna selle ese on ebaselge ja ülevaade selle õiguslikest alustest puudub täielikult.

9 Nõue ükskõik millisel moel kahjuhüvitise saamiseks ei ole piisavalt täpne ning tuleb järelikult tunnistada vastuvõetamatuks.

10 Järelikult on hagi vaid põhinõude osas vastuvõetav.

Põhiküsimus

11 Antud juhul eeldab ühenduse lepinguväline vastutus vähemalt seda, et väidetavalt kahju põhjustanud akt oleks õigusvastane.

Kui tegemist on majanduspoliitika meetmeid hõlmava õigustloova aktiga, kannab ühendus lepinguvälist vastutust isikutele selle aktiga tekitatud kahju eest asutamislepingu artikli 215 teise lõigu sätete kohaselt üksnes juhul, kui on piisavalt tõsiselt rikutud üksikisikut kaitsvat ülimuslikku õigusnormi.

Seetõttu peab Euroopa Kohus antud juhul esmalt kontrollima, kas selline rikkumine on aset leidnud.

12 Määrus nr 769/68, mis võeti vastu vastavalt määruse nr 1009/67 artikli 37 lõikele 1, mis kohustab nõukogu vastu võtma suhkru riiklike hindade ja 1. juulist 1968 kehtivate hindade vahe hüvitamiseks vajalikke meetmeid käsitlevad sätted, lubab liikmesriigil, kus valge suhkru hind on taotlushinnast kõrgem, maksta hüvitist 1. juulil 1968. aastal kell 0.00 tema territooriumil vabas ringluses olevate valge suhkru ja toorsuhkru koguste eest.

Hageja juhib tähelepanu sellele, et liikmesriigi puhul, kus hinnad on madalad, näeb nimetatud määrus suhkru laovarudelt makstavate maksude tasumise ette üksnes siis, kui varasemad hinnad on 1. juulil 1968. aastal kehtima hakanud sekkumishinnast madalamad, ning järeldab sellest, et kuna määrus kehtestab kõrgete hindadega liikmesriigi suhkruootjate hüvitise saamise õigusele teistsugused kriteeriumid, rikub määrus asutamislepingu artikli 40 lõike 3 viimast lõiku, mille kohaselt rajaneb igasugune ühine hinnapoliitika ühistel kriteeriumidel ja ühesugustel arvutusmeetoditel.

13 Nimetatud erinevus ei kujuta endast diskrimineerimist, sest see tuleneb suhkru uuest ühtsest turukorraldussüsteemist, kus ei ole ühtegi fikseeritud hinda, vaid kus maksimum- ja miinimumhinna kaudu määratakse hindade raamistik, mille piires sõltub tegelike hindade tase turu arengust.

Seega ei saa vaidlustada selliste üleminekunormide põhjendatust, mille kohaselt tuleb maksu maksta üksnes juhul, kui endised hinnad jäävad uute hindade raamistikust veel madalamale, ja lubavad hüvitise maksmist üksnes juhul, kui endised hinnad on nimetatud raamistikust kõrgemad, arvates, et kui endised hinnad jäävad juba kehtestatud raamistiku piiresse, siis peavad neid reguleerima turujõud.

14 Lisaks, võttes arvesse 1. juulist 1968 jõustunud süsteemi iseärasusi, täitis nõukogu määruse nr 769/68 vastuvõtmisel määruse nr 1009/67 artikli 37 nõudeid.

15 Samuti tuleb tagasi lükata hageja väide, et määrus nr 769/68 rikkus asutamislepingu artikli 40 sätteid seetõttu, et toorsuhkrut puudutavate hüvitiste ja makstavate laovarumaksude arvutamismeetod tuletati valge suhkru osas kehtestatud arvutusmeetodist, mis võis hageja arvates põhjustada toorsuhkru tootjate ebavõrdse kohtlemise.

Kuigi hageja väitis oletustele tuginedes, et valitud arvutusmeetodid ei taga tingimata toorsuhkru tootjatele ühtseid tulemusi, ei tõendatud ta, et see oleks niimoodi olnud ka 1. juuli 1968. aasta seisuga.

¹⁶ Seega ei vasta hageja poolt esitatud kahju hüvitamise hagi eespool nimetatud eeltingimusele ja tuleb jätta rahuldamata.

Kohtukulud

¹⁷ Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud. Kohtuvaidluse kaotanud pool on hageja.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

võttes arvesse menetlusdokumente,

kuulanud ära ettekandja-kohtuniku ettekande,

kuulanud ära poolte kohtukõned,

kuulanud ära kohtujuristi ettepaneku,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 40, 173 ja artikli 215 teist lõiku,

võttes arvesse nõukogu 18. detsembri 1967. aasta määrust nr 1009/67, eriti selle artikli 37 lõiget 1,

võttes arvesse nõukogu 18. juuni 1968. aasta määrust nr 769/68,

võttes arvesse protokollid Euroopa Ühenduste Kohtu põhikirja kohta,

võttes arvesse Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorda,

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1 . Jätta hagi põhjendamatusesse tõttu rahuldamata.

2 . Mõista kohtukulud välja hagejalt.

Lecourt

Mertens de Wilmars

Kutscher

Donner

Trabucchi

Monaco

Pescatore

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 2. detsembril 1971 Luxembourgis.

Kohtusekretär
A. Van Houtte

President
R. Lecourt